

at Løn og Stamhuse skal ophæves. Saa behøver der ikke at være Tvivl om, hvordan den nye Ejendom skal se ud, som skal træde i Stedet for Lenene og Stamhusene.

Jeg tror dermed at have gennemgaaet, naturligvis ikke i alle Enkeltheder, det turde jeg ikke trætte Dem med, men i Hovedtrækkene, baade de politiske Paragraffers væsentligste Indhold og de saakaldte sociale og kulturelle Paragraffers. Jeg har maaske dvælet for lidt ved § 40. Den hører til det politiske Afsnit og drejer sig om Folkeafstemning og Forslagsret for Befolkningen. Jeg har nævnt den, men peger nu yderligere paa, at det er det Middel, vi stiller op som den eneste, men ogsaa den fuldt ud forsvarelige og gode Kontrol overfor Parlamentet. Det Parlament, den Rigsdag, vi foreslaar, det ene Ting skulde have en Kontrol over sig eller ved Siden af sig, og det er Folket selv. Det er altsaa et Et-kammersystem kontrolleret af Folket selv, eventuelt ansporet af Folket selv, saaledes at hvis vort Forfatningssystem gennemføres, saa vil enhver Tanke, enhver Fremskridtstanke, ethvert Reformkrav, der vinder sig et Flertal blandt Vælgerne og i Befolkningen, have Sikkerhed for at kunne gennemføres og netop gennemføres i det Øjeblik, da det er modent til Gennemførelse. Derpaa lægger vi den allerstørste Vægt. De Brud paa den historiske Orden, der ogsaa herhjemme er sket saa ofte, kan vi kun beklage, som f. Eks. dette, at Venstre først kom til Magten en Menneskealder efter, at det havde erobret sig Flertal i Folket og var modent dertil, og Tiden var moden dertil. Det gjorde, at da Venstre endelig kom til Magten, var det et ganske overmodent Parti, og derfor er det ogsaa gaaet saa daarligt, som det er gaaet. Paa den anden Side er det ogsaa en Fare, at Partier kommer til Magten, der endnu er umodne dertil. Vi Socialdemokrater ønsker ikke Magten i Samfundet, før baade vi selv og Forholdene er modne dertil. En af vore store Forkæmpere, Friederich Engels, skrev en Gang, at det vilde være den største Ulykke, man kunde tænke sig — og han saa ret lyst paa Fremtiden — om Arbejderklassen fik Magten, inden den var moden dertil. Dette Forfatningssystem gør, at enhver Fremskridtstanke, der samler Flertal blandt Vælgerne, ogsaa har Sikkerhed for at kunne komme til Magten og gennemføres, hverken for tidligt eller for sent. Der er i den Marxisme, som Friederich Engels ogsaa i det Ord gjorde sig til Talsmand for, en dyb Forstaaelse af Demokratiet. Den marxistiske Grundopfattelse er den, at Tanker og Ideer

er en Afspejling af den økonomiske og sociale Udvikling. Men følgelig vil det, at en Idé vinder Flertal, netop være et Udtryk for, at i det Øjeblik den har vundet Folkets Flertal for sig, er ogsaa de økonomiske og sociale Forhold saa vidt fremskredne og udviklede, at Tiden er inde til denne Idés Gennemførelse. Derfor er Marxismen dybt demokratisk. Derfor er der en uløselig Modsigelse mellem Marxismen og Diktaturet, enten det er det reaktionære eller det bolschevistiske eller spartakistiske Diktatur, hvad man nu vil kalde det — en dyb uløselig Modsætning. Idéerne skal skabe sig et Flertal i Befolkningen, før de bør sejre i det offentlige Liv, thi før er Forholdene i Virkeligheden ikke modne til Sejren og Virkeliggørelsen. Men i det Øjeblik bør de ogsaa gennemføres, saa bør de ikke ligge og visne og mugne og blive forældede, som naar en Fremskridtsidé først bliver gennemført en Menneskealder efter at den burde have været gennemført, og paa et Tidspunkt, hvor den i Virkeligheden allerede vilde være forældet eller burde have været forældet, men hvor den naturligvis skulde have levet i den Menneskealder eller de 20 Aar, hvor en Sandhed er Sandhed efter Ibsens Ord. Det er vor historiske Opfattelse, vor Tankegang, som vi ogsaa giver Udtryk gennem disse Paragraffer; gennem Folkeafstemning og Folkeinitiativ skaber vi den Kontrol og Spore, vi anser for rigtig.

Hvad angaar Slutningsparagraffen om Grundlovsændring, holder vi os til det ganske simple System, som vi synes er fuldt tilstrækkeligt, at naar en Grundlovsændring har vundet Flertal i Rigsdagen og stadfæstes af et Flertal af Vælgerne, er den Grundlov. Hele det tunge, besværlige Apparat, vi nu har Vanskeligheder med, og som de Herrer ogsaa kan faa visse Vanskeligheder med, blandt andet ved den kunstige Garanti, de har søgt at skabe gennem Kravet om, at de 45 pCt. af alle valgberettigede skal stemme, hele det Apparat falder bort. Ogsaa af den Grund har jeg tilraadet de Herrer af Flertallet at strække sig saa vidt som muligt, at de dog kunde vinde en saadan Stemning ude i Befolkningen for dette Fremskridt, at der virkelig blev Sikkerhed for at faa fyldestgjort den grundlovsmaessige Betingelse for en Grundlovsændrings Gennemførelse. De Herrer ved ingenlunde, om det vil blive muligt med Hensyn til deres Grundlovsforslag. Vi mener, at det ganske jævnt skal være saaledes, at naar en Grundlovsændring har vundet Flertal paa Rigsdagen og er stadfæstet af Vælgerne, der kaldes til Valg om